

**”VET MAN INTE MYCKET
OM HIV, DÅ DÖMER
MAN”**

Kalle Norwald

Kurator och utbildningsledare,
Enheten för sexuell hälsa Sösam, Södersjukhuset
Auktoriserad sexologisk rådgivare (NACS)

- Masteruppsats i sexologi
- Fått medel att omarbete studien till en rapport samt vetenskaplig artikel

Syftet var att belysa kvinnors erfarenheter av sexuella relationer efter diagnosticering av hiv, med specifikt fokus på upplevelser av diagnosens inverkan på den egna sexualiteten samt till viss del reproduktion.

Detta gjordes utifrån en svensk kontext.

Syftet var att belysa kvinnors erfarenheter av sexuella relationer efter diagnosticering av hiv, med specifikt fokus på upplevelser av diagnosens inverkan på den egna sexualiteten samt till viss del reproduktion.

Detta gjordes utifrån en svensk kontext.

Syftet var att belysa kvinnors erfarenheter av sexuella relationer efter diagnosticering av hiv, med specifikt fokus på upplevelser av diagnosens inverkan på den egna sexualiteten samt till viss del reproduktion.

Detta gjordes utifrån en svensk kontext.

Syftet var att belysa kvinnors erfarenheter av sexuella relationer efter diagnosticering av hiv, med specifikt fokus på upplevelser av diagnosens inverkan på den egna sexualiteten samt till viss del reproduktion.

Detta gjordes utifrån en **svensk kontext**.

Stigmatisering

- Ett sätt att referera till tecken på något avvikande eller ett avslöjande av dålig moral.
- Kan tydliggöras på tre olika nivåer:
 - kroppsliga missbildningar
 - avvikelser i det inre
 - stambetingande avvikelser såsom ras, nation eller religion

(Goffman, 1974)

Stigmatisering

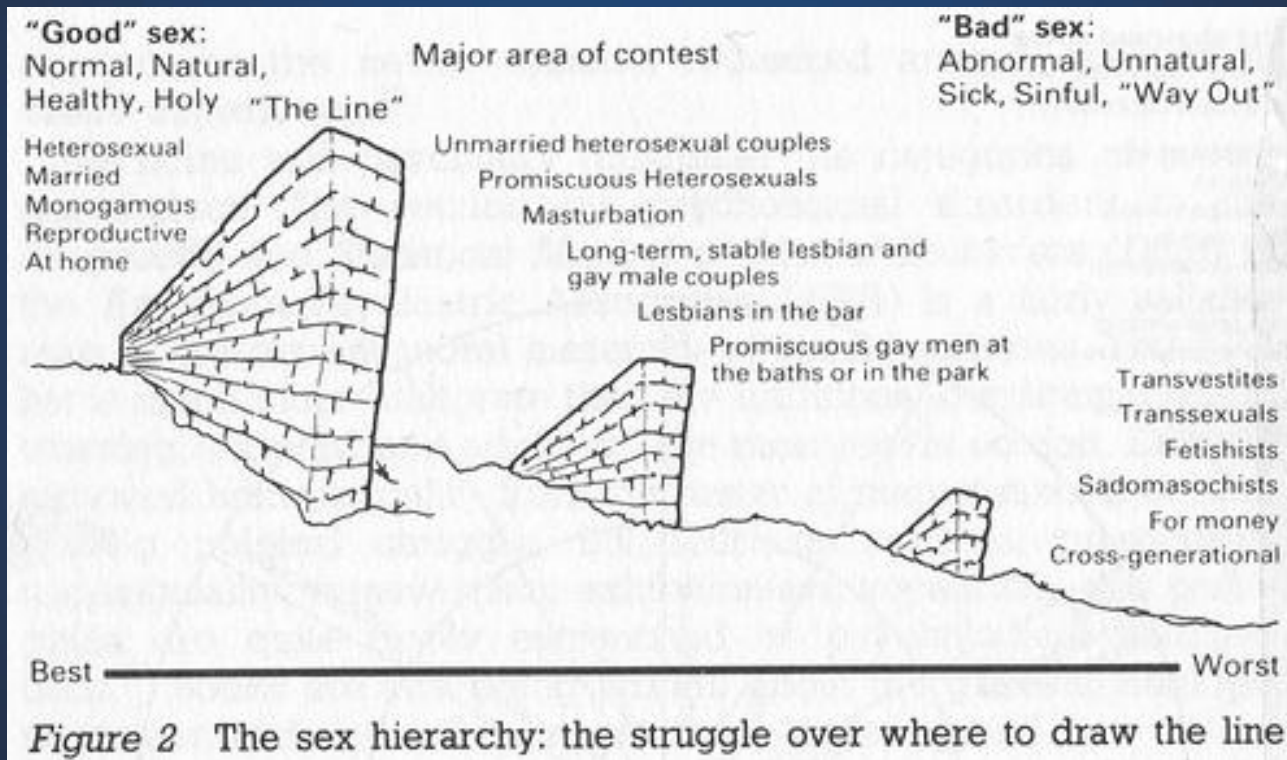
- Ett sätt att referera till tecken på något avvikande eller ett avslöjande av dålig moral.
- Kan tydliggöras på tre olika nivåer:
 - kroppsliga missbildningar
 - **avvikelser i det inre**
 - stambetingande avvikelser såsom ras, nation eller religion

(Goffman, 1974)

Varför stigmatiserar vi?

- Vi har för lite kunskap om hiv
- Vi tror på falska sanningar
- ”Dem där”

Den sexuella värdehierarkin

Genus

Grundar sig på kulturella skillnader snarare än biologiska skillnader

Kvinna \leftrightarrow Man

Genus

Den rena relationen: en individ har friheten att på egen hand välja att vara eller inte vara en del av relationen

→ Demokrati och njutning i relationen

Informanterna

- Sju informanter
- Mellan 30 och 60 år
- En definierade sig som homosexuell, en hade sex med kvinnor och män och fem levde i heterosexuella relationer
- Diagnosticerades i vuxen ålder
- Fick viruset genom sexuella kontakter eller genom sjukvård

Resultat och analys

1. Att ha eller inte ha sexuella relationer
2. Sexualitet med hiv i bakhuvudet
 - Normer runt olika sexuella praktiker
 - Preventivmedel
 - Sexualiteten före och efter diagnosticering
3. Föräldraskap
4. Hiv och kvinnors roll i samhället, forskningen och populärkulturen

Att ha eller inte ha sexuella relationer

- Hiv ses som ett hinder för att inleda en relation i rädsla att bli avvisad
- Instinktivt vid diagnosticeringen var känslan att de aldrig skulle ha sex igen
- Att berätta om sin diagnos upplevs som en självklarhet, men mycket svart

Att ha eller inte ha sexuella relationer

- Synen på relationer ändrades i och med hiv-beskedet, kortvariga relationer utesluts
- Stannar i relationer för att inte bli ensam
- Relationer är på ett eller annat sätt ett viktigt moment

- Det handlar om tillit, och att inte det blir en spärr att bli känslomässigt engagerad i en annan person, helt enkelt av rädslan inte bli gillad eller accepterad.

*- Jag borde vara glad att han är med mig
överhuvudtaget som är defekt.*

Att ha eller inte ha sexuella relationer

- Relationer en viktig del i kvinnors liv.
- Celibat som en del av bearbetningen.
- Kulturella föreställningar kring hiv och relationer stigmatiserar kvinnorna
- Att infektionen inte är synlig skapar möjlighet att lättare dölja den

Att ha eller inte ha sexuella relationer

- Rena relationen, där deltagarna är med på samma premisser, motsäger informanternas berättelser
- Romantik anges i tidigare forskning som viktigt begrepp för kvinnor. Hur kommer det sig?

Sexualitet med hiv i bakhuvudet

- Sexuella lusten varierar och är beroende av olika faktorer
- Rädslan för virusöverföring påverkar sexlusten
- Oralsex väljs bort på grund av rädsla för virusöverföring

Sexualitet med hiv i bakhuvudet

- Trygghet och tillit till sin partner är avgörande
- Planering och preventivmedel krävs i större utsträckning
- Läkarkontakten handlar primärt om sätt att undvika virusöverföring före sexpraktiker
- Förvirring kan uppstå när läkare och frivilligorganisationer säger olika saker

- Egentligen så är det mer spärrar i det mentala, att inte vilja överföra viruset. På alla plan. Jag vill känna mig trygg att inte hamna i en dålig situation.

Sexualitet med hiv i bakhuvudet

- ”Den goda sexualiteten” inkluderar inte kvinnor som är hiv-positiva
- Placeras lågt i den sexuella värdehierarkin
- På grund av rädslan kan spänningar i kroppen skapas och leda till sexuella dysfunktioner
- Svaga bevis kring slicklappars riskreducering

Normer runt olika sexuella praktiker

- Återkommande begrepp var "*normalt*"
- Ett begrepp att förhålla sig till
- Genomsyrar lagrum (Smittskyddslagen)

*- Jag inbillar mig ju att jag ändå har ett
hyfsat normalt, eller så normalt som det
går under rådande omständigheter. Och
vad är normalt under dessa onormala
förutsättningar?*

Normer runt olika sexuella praktiker

- Goda/Dåliga sexualiteten
- Används i utformningen av lagar
- Stigmatiserande uppdelning

Preventivmedel

- Kondom och slickklappar
- Används som riskreduktion
- En självklarhet, men inte önskvärd med tanke på upplevd njutning
- Spiral för att undvika graviditet

- Det var en läkare som sa det, gladpack. Sen har slicklapparna kommit och jag tror det är att man vill göra vinster på saker och ting. Dessutom, enligt franska undersökningar så innehåller fittsekret ingen virusnivå att tala om. Egentligen så är det mer spärrar i det mentala, att inte vilja överföra viruset.

Preventivmedel

- Är ett måste enligt Smittskyddslagen.
- Slickklappar rekommenderas vid oralsex och oralkontakt med rektum, men vetenskapliga grunder saknas
- Om en partner är negativ men väljer att inte använda preventivmedel, vad säger smittskyddslagen/brottsbalken då?

Sexualitet före och efter diagnosticering

- Smittskyddslagen och informationsplikt
- Rädslan för överföring och eventuella straffsatsar kan ta över
- Kortvariga relationer väljs bort
- Dubbelt ansvar att se till att överföring inte sker

- Jag var rädd för Smittskyddslagen. Det var massa skräckhistorier som gick runt, en man som varit gift i tio år med sin fru, och han visste inte att hon var hivpositiv. Någon har hamnat i fängelse och så och så.

Sexualitet före och efter diagnosticering

- Det sexuella självförtroendet behöver omarbetas efter diagnosen
- Fokus på tidigare forskning ligger på kvinnans roll inom familjen snarare än en sexuell individ vilket befäster könsroller

Föräldraskap

- Tankar kring föräldraskap upptar eller har upptagit mycket tid
- Försökt bli förälder på olika sätt
- Stor kunskap om virusöverföring vid graviditet, men känns ända riskfyllt
- En del har valt att inte skaffa barn på grund av infektionen och andra av andra orsaker

Föräldraskap

- Mer hjälp kring familjefrågan efterfrågas
- Viljan att bli förälder försvinner inte med diagnosticeringen
- Viljan påminner om infektionen

- *Vi började fundera på om vi kunde få barn, och så började vi den kampen och blev gravida. Vi fick missfall en, två, tre gånger. Vi bodde i ett annat land där vi fick hjälp med insemination som man inte får i Sverige. Men trots det fick vi inga barn. Då var det på något vis "up your face" hela tiden, precis varenda dag, att jag hade hiv.*

Föräldraskap

- Kärleksideal och familj självklara delar i tidigare forskning
- Verkar svårt att kombinera föräldrarollen med sexualitet
- Rollen som kvinna har fokus på reproduktion, går inte ihop med sex (?)
 - Läkare vågar inte prata sex?

Samhälle, forskning och populärkultur

- Bilden vilar på fördomar och okunskap
- Fokus på män som har sex med män eller brott mot Smittskyddslagen
- Var är kvinnorna...?
- ”Sjuk, döende eller offer”

- Jag har mest sett att folk tror att det är homosexuella och narkomaner. Där har vi en stämpel det var en ful sjukdom. Då var man antingen det ena eller andra. Annars kan man ju inte få det.

Samhälle, forskning och populärkultur

- Diagnoser laddas med olika föreställningar
→ Stigmatisering
- Sjukdom som inte syns, mindre antal personer som tror att den inte finns
- Kvinnors sexualitet är inte prioriterad i forskning då fokus ligger på medicin
- Kvinnor symboliserar renhet

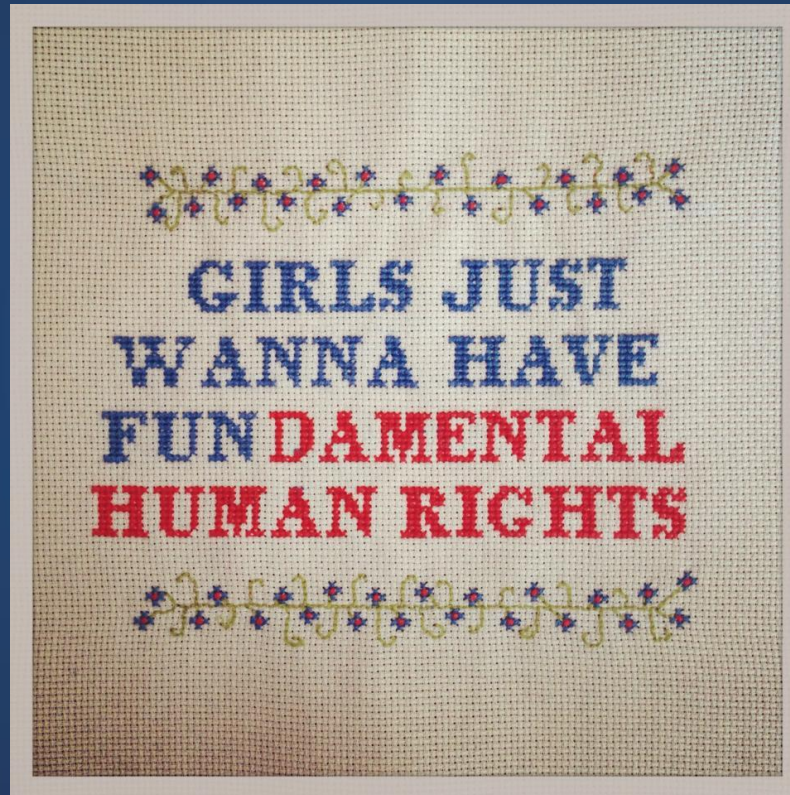
Detta kan ju verka deppigt, men...!

- ”*Smittsamhet vid behandlad hivinfektion*”

Folkhälsomyndigheten, 2014

TACK!

karl.norwald@sodersjukhuset.se